

המקבל שדה מחבירו פרק תשיעי בבא מציעא קיא.

עין משפט
גזר מצוה

וזה לפי שאין פעולתו עליו. ולא קרינא ציה פעולתו אהך: ואימא
לכו וכו'. דאי לא משתלימנא לא עברנא: אגרי להדדי. כשהיה
האחד צריך לפועלים חבירו פוסק עמהן ואמר להן שרכס על
בעל הבית: הני שוקאי דסורא. בעלי בתים של סורא שאין

אמר ציה לשמיעיה ויא אגרי צי פועליה. לא משום שהיה דעמו
לדחות אלף היה ירא שלא יהא פנוי ליתן להם ואפילו
משום כל תשאה לא היה עובר כיון שהוא עסוק במלאכה אחרת:
מתקיף צה אביי איזהו גזל בו. תימנה וכו' לא ידע אצוי לרבי

HebrewBooks.org © Moznanim Publishers. No commercial use allowed.

- (א) לעיל עו. לקמן ק"ח.
- (ב) לעיל ק"ג. וע' ח"ט.
- (ג) לקמן ק"ד: ד"ה שכיב
- (ד) שבעות מה: א. א. א. א. א.
- (ה) ק"ג: א. א. א. א. א.
- (ו) דף ק"ג: א. א. א. א. א.
- (ז) אחר ד"ה ה' שמות.
- (ח) ע"כ: א. א. א. א. א.
- (ט) ויקרא י"ט: א. א. א. א.
- (י) ק"ג: א. א. א. א. א.

הגרות הב"ח
(א) גמ' צה' שמות ועשה
הללו:

מוסף רש"י

שכיר בזמנו. אם תבעו
במון זמן גבייתו (שמונת)
ח: נשבע ונטול. אם
ביום ש"ה ממלאכתו תבעו,
נשבע שלא קיבל ונטול. זה
אחד מן השבועים ונטולין
האמורים במקום שבועות
(מד): שתקו לו חמשים
דקליות לשבועה מבעל
הבית וטויהו אשכרי. משום
דבעל הבית טורד בפועלו,
וכשכיר שמתן לא כמות
לחירו, אבל בעלמא אפילו
ביום זמנו נתמן לומר
פרעתי כבר ושבועת
הקאט שהטילו חכמים על מי
שאינו מודה במקלף (כשר
א"ר).

מניעין לנעוטה עד יום השוק: לא
עברי. על שכן פועלין: מידע ידעי
דעל יומא דשוקא סמי. להגיע
למעוטה הלכך אפילו אית ליה מעוטה
גביה לא עבר דלדעתא דהכי איתגר
ליה וכיון דמיומא קמא לא עברי תו
לא עברי כדלמרינן לעיל^א שאינו עובר
עליו אלף בקר ראשון: אבל משום
כל תשאה עובר. מיום השוק ואילך:
שכיר שעוטה דיום. שנשכר לו מן
השקר עד חלות: גובה מיום.
דהא כלתה שכירותו מחלות ואיכא
בלא תבא: שכיר שעוטה דלילה גובה
כל הלילה. ולכשיעלה עמוד השחר
עובר משום כל תלין דהא נשתעבד
לו קודם לכן: ושמואל אמר שכיר
שעוטה דיום הוא גובה כל היום.
כדקאמרת ואין לילה הולך אחר יום
אבל שכיר שעוטה דלילה גובה כל
הלילה וכל היום שהיום הולך אחר
הלילה הואיל ושכירותו כליל יום זה
ולא דמי לשכיר יום דלממול שאינו
גובה אלף כל הלילה: סגן שכיר
שעוטה גובה כל הלילה וכל היום.
בשלמא שעוטה מוקי לה בשכירות
שעוטה דלילה אלף רב במאי מוקי
לה: לאדדין. והכי קאמר שכיר שעוטה
יש שגובה כל הלילה ויש שגובה כל
היום וכדלמרינן אגא: יא כלילא וכו'.
אלמא הואיל ומשכה פעולתו כלילה
הוא ליה שכיר שעוטה דלילה וקתני
גובה כל הלילה וכל היום: משום לא
פגול. דהא אוקמייה בחיורו (דף
דף ס"א). לכוש שכר שכיר דאי גול
ממש מלאו דריצית ואונאה נפקא:
ה' שמוס. חמשה לאוין לא תעשוק
את רעך ולא תגזול ולא תלין ולא
תעשוק שכיר עני ואביון בזימו תמן
שכרו ולא תבוא עליו השמש ועשה
בזימו תמן: שם שכיבות. כולוה בחד
ודאי לא משכמת לה אלף הכי קאמר
עבירות כל השמות הללו בשם שכירות
הן יש מהן בשכירות לילה ויש מהן
בשכירות יום: גול משמע שאנסו
צידו מידו ממש טפי מעשוק דכתיב
(שמואל ב כג) ויגזול את החנית מיד
המגרי וכן בצעלי שכם (שופטים ט)
ויגזלו את כל אשר יעבור עליהם
בדרך: מסקיף לה רב ששא. על
כחתיך עושק דקא כפר ליה הוא
מדחייביה עליו בתורת כהנים קרבן
שבועה דכתיב (ויקרא ה) וכחש
בעמיתו בפקדון או בתשומת יד וגו':

וזה לפי שאין פעולתו אצלו היכי דמי אי
דאמר להו שכרכם עלי שכרו עליו הוא
דתניא^א השוכר את הפועל לעשות בשלו
והראהו בשל חבירו נתן לו שכרו משלם
וחזור ונוטל מבעל הבית מה שהנהגה אותו
אלא צריכא דאמר להו שכרכם על בעל
הבית יהודה בר מרימר א"ל לשמיעיה זיל
אגרי לי פועלים ואימא להו שכרכם על בעל
הבית מרימר ומר זוטרא אגרי להדדי אמר
רבה בר רב הונא^ב הגני שוקאי דסורא לא
עברי משום כל תלין מידע ידעי דעל יומא
דשוקא סמיכי אבל משום כל תשאה ודאי
עובר: שכיר שעוטה גובה כל הלילה וכל
היום: אמר רב^ג שכיר שעוטה דיום גובה

- ק"א א מ"י פ"א מהל'
שכירות הל' ד סגנ
לאוין קפא טושי"ע ח"מ
ס"י שלט סקיף ז'
ק"ב ב טושי"ע שם סקיף
ט':
- ק"ב ג מ"י שם הלכה ב'
טושי"ע שם סקיף ד':
- ק"ד ד מ"י שם טושי"ע
שם סקיף ב':
- ק"ה ה מ"י פ"א מהל'
גזילה ואכדיה הל' ג
- ד סגנ לאוין ק"א טור
ושי"ע ח"מ ס"י שט סקיף
ז' וטעיף מ' דלח כסוגין
וע"ש:
- ק"ו ו ז מ"י שם פ"ו
הלכה א והלכה ב'
סגנ עשין עג':
- ק"ז ח מ"י פ"א מהל'
שכירות הלכה א סגנ
לאוין קפא טושי"ע ח"מ
ס"י שלט סקיף א':
- ק"ח ט י כ מ"י שם הל'
ד טושי"ע שם סקיף
ז':
- ק"ט יב מ"י שם הל' ו'
ועיין בהשגות
ונגמדי משנה סגנ שם
טור שיע' ח"מ ס"י פט
סקיף ג':
- ק"ב יג מ"י שם הלכה א'
סגנ שם:

כל היום שכיר שעוטה דלילה גובה כל הלילה ושמואל אמר שכיר שעוטה דיום
גובה כל היום ושכיר שעוטה דלילה גובה כל הלילה וכל היום תנן שכיר שעוטה
גובה כל הלילה וכל היום תיובתא דרב אמר לך רב לצדדין קתני שכיר שעוטה
דיום גובה כל היום שכיר שעוטה דלילה גובה כל הלילה תנן היה שכיר שבת
שכיר חדש שכיר שנה שכיר שבוע יוצא ביום גובה כל היום יוצא בלילה גובה
כל הלילה וכל היום אמר לך רב תנאי היא דתניא שכיר שעוטה דיום גובה
כל היום שכיר שעוטה דלילה גובה כל הלילה דברי ר' יהודה ר"ש אומר
שכיר שעוטה דיום גובה כל היום שכיר שעוטה דלילה גובה כל הלילה וכל
היום מכאן אמרו דכל הכובש שכר שכיר עובר בה' שמות^א הללו ועשה
משום^ב ובל תעשוק את ריעך ומשום^ג ובל תגזול ומשום^ד ובל תעשוק שכיר
עני ומשום^ה ובל תלין ומשום^ו ביומו תתן שכרו ומשום^ז לא תבא עליו השמש
הני דאיכא ביממא ליכא בליליא דאיכא בליליא ליכא ביממא אמר רב חסדא
שם שכירות בעלמא^א איזיה הוא עושק ואיזיה גול א"ר חסדא^ב לך ושוב לך
ישוב זה הוא עושק יש לך בידי ואינו נתן לך זה הוא גול מתקיף לה רב
ששת יאזיהו עושק שחייבה עליו תורה קרבן דומיא דפקדון דקא כפר
ליה ממונא אלא אמר רב ששת נתתו לך זהו עושק יש לך בידי ואינו
נתן לך זה הוא גול מתקיף לה אביי איזיה הוא גול שחייבה עליו תורה
קרבן דומיא דפקדון בעינן דקא כפר ליה ממונא אלא אמר אביי לא שכרתך
מזעולם זה הוא עושק נתתו לך זה הוא גול ולרב ששת מאי שנא עושק
דקשיא ליה ומאי שנא גול דלא קשיא ליה אמר לך גול הגזליה והדר
כפריה אי הכי אפילו עושק נמי דהדר כפריה הכי השתא בשלמא התם כתיב
^א או בגזל מכלל דאודי ליה מעיקרא אבל גבי עושק מי כתיב או בעושק
^ב או עשוק כתיב שעשקו כבר רבא אמר זה הוא עושק זהו גול ולמה חלקן
הכתוב לעבור עליו בשני לאוין: מתני'^ג אחד שכר אדם ואחד שכר
בהמה ואחד שכר כלים יש בו משום ביומו תתן שכרו ויש בו משום
לא תלין פעולת שכיר אתך עד בוקר^א אימתי בזמן שתבעו יא תבעו
אינו עובר עליו^ב המחהו אצל חנוני או אצל שולחני אינו עובר עליו
^ג שכיר בזמנו נשבע ונוטל^א עבר זמנו אינו נשבע ונוטל^ב אם יש
עדים שתבעו^ג (בזמנו) הרי זה נשבע ונוטל יגר תושב יש בו משום ביומו
תתן שכרו ואין בו משום לא תלין פעולת שכיר אתך עד בקר: גמ' מני
מתני' לא תנא קמא דמאחויך ולא רבי יוסי ברבי יהודה מאי היא דתניא

תורה אור השלם

- 1 לא תעשוק את רעך
ולא תגזול לא תלין
פעלות שכיר אתך עד
בקר: ויקרא י"ט יג
- 2 לא תעשוק שכיר עני
ואביון מאחויך או מגזרך
אשר בארצך בשעריך:
דברים כד די
- 3 ביומו תתן שכרו ולא
תבוא עליו השמש כי
עני הוא ואפילו הוא נשא
את נפשו ולא יקרא
עליך אל יי ויהיה בך
חטא: דברים כד טו
- 4 אל תאמר לרעך לך
ישוב ומקח אתנו ויש
אתך: משלי ג כח
- 5 נפש ביי תחטא ומעלה
מעל ביי וכחש בעמיתו
בפקדון או בתשומת יד:
או בגזל או עשוק את
עמיתו: ויקרא כ ה

מאחויך
שכיר שעוטה דיום גובה כל הלילה ושמואל אמר שכיר שעוטה דיום
גובה כל היום ושכיר שעוטה דלילה גובה כל הלילה וכל היום תנן שכיר שעוטה
גובה כל הלילה וכל היום תיובתא דרב אמר לך רב לצדדין קתני שכיר שעוטה
דיום גובה כל היום שכיר שעוטה דלילה גובה כל הלילה תנן היה שכיר שבת
שכיר חדש שכיר שנה שכיר שבוע יוצא ביום גובה כל היום יוצא בלילה גובה
כל הלילה וכל היום אמר לך רב תנאי היא דתניא שכיר שעוטה דיום גובה
כל היום שכיר שעוטה דלילה גובה כל הלילה דברי ר' יהודה ר"ש אומר
שכיר שעוטה דיום גובה כל היום שכיר שעוטה דלילה גובה כל הלילה וכל
היום מכאן אמרו דכל הכובש שכר שכיר עובר בה' שמות^א הללו ועשה
משום^ב ובל תעשוק את ריעך ומשום^ג ובל תגזול ומשום^ד ובל תעשוק שכיר
עני ומשום^ה ובל תלין ומשום^ו ביומו תתן שכרו ומשום^ז לא תבא עליו השמש
הני דאיכא ביממא ליכא בליליא דאיכא בליליא ליכא ביממא אמר רב חסדא
שם שכירות בעלמא^א איזיה הוא עושק ואיזיה גול א"ר חסדא^ב לך ושוב לך
ישוב זה הוא עושק יש לך בידי ואינו נתן לך זה הוא גול מתקיף לה רב
ששת יאזיהו עושק שחייבה עליו תורה קרבן דומיא דפקדון דקא כפר
ליה ממונא אלא אמר רב ששת נתתו לך זהו עושק יש לך בידי ואינו
נתן לך זה הוא גול מתקיף לה אביי איזיה הוא גול שחייבה עליו תורה
קרבן דומיא דפקדון בעינן דקא כפר ליה ממונא אלא אמר אביי לא שכרתך
מזעולם זה הוא עושק נתתו לך זה הוא גול ולרב ששת מאי שנא עושק
דקשיא ליה ומאי שנא גול דלא קשיא ליה אמר לך גול הגזליה והדר
כפריה אי הכי אפילו עושק נמי דהדר כפריה הכי השתא בשלמא התם כתיב
^א או בגזל מכלל דאודי ליה מעיקרא אבל גבי עושק מי כתיב או בעושק
^ב או עשוק כתיב שעשקו כבר רבא אמר זה הוא עושק זהו גול ולמה חלקן
הכתוב לעבור עליו בשני לאוין: מתני'^ג אחד שכר אדם ואחד שכר
בהמה ואחד שכר כלים יש בו משום ביומו תתן שכרו ויש בו משום
לא תלין פעולת שכיר אתך עד בוקר^א אימתי בזמן שתבעו יא תבעו
אינו עובר עליו^ב המחהו אצל חנוני או אצל שולחני אינו עובר עליו
^ג שכיר בזמנו נשבע ונוטל^א עבר זמנו אינו נשבע ונוטל^ב אם יש
עדים שתבעו^ג (בזמנו) הרי זה נשבע ונוטל יגר תושב יש בו משום ביומו
תתן שכרו ואין בו משום לא תלין פעולת שכיר אתך עד בקר: גמ' מני
מתני' לא תנא קמא דמאחויך ולא רבי יוסי ברבי יהודה מאי היא דתניא

מאחויך
שכיר שעוטה דיום גובה כל הלילה ושמואל אמר שכיר שעוטה דיום
גובה כל היום ושכיר שעוטה דלילה גובה כל הלילה וכל היום תנן שכיר שעוטה
גובה כל הלילה וכל היום תיובתא דרב אמר לך רב לצדדין קתני שכיר שעוטה
דיום גובה כל היום שכיר שעוטה דלילה גובה כל הלילה תנן היה שכיר שבת
שכיר חדש שכיר שנה שכיר שבוע יוצא ביום גובה כל היום יוצא בלילה גובה
כל הלילה וכל היום אמר לך רב תנאי היא דתניא שכיר שעוטה דיום גובה
כל היום שכיר שעוטה דלילה גובה כל הלילה דברי ר' יהודה ר"ש אומר
שכיר שעוטה דיום גובה כל היום שכיר שעוטה דלילה גובה כל הלילה וכל
היום מכאן אמרו דכל הכובש שכר שכיר עובר בה' שמות^א הללו ועשה
משום^ב ובל תעשוק את ריעך ומשום^ג ובל תגזול ומשום^ד ובל תעשוק שכיר
עני ומשום^ה ובל תלין ומשום^ו ביומו תתן שכרו ומשום^ז לא תבא עליו השמש
הני דאיכא ביממא ליכא בליליא דאיכא בליליא ליכא ביממא אמר רב חסדא
שם שכירות בעלמא^א איזיה הוא עושק ואיזיה גול א"ר חסדא^ב לך ושוב לך
ישוב זה הוא עושק יש לך בידי ואינו נתן לך זה הוא גול מתקיף לה רב
ששת יאזיהו עושק שחייבה עליו תורה קרבן דומיא דפקדון דקא כפר
ליה ממונא אלא אמר רב ששת נתתו לך זהו עושק יש לך בידי ואינו
נתן לך זה הוא גול מתקיף לה אביי איזיה הוא גול שחייבה עליו תורה
קרבן דומיא דפקדון בעינן דקא כפר ליה ממונא אלא אמר אביי לא שכרתך
מזעולם זה הוא עושק נתתו לך זה הוא גול ולרב ששת מאי שנא עושק
דקשיא ליה ומאי שנא גול דלא קשיא ליה אמר לך גול הגזליה והדר
כפריה אי הכי אפילו עושק נמי דהדר כפריה הכי השתא בשלמא התם כתיב
^א או בגזל מכלל דאודי ליה מעיקרא אבל גבי עושק מי כתיב או בעושק
^ב או עשוק כתיב שעשקו כבר רבא אמר זה הוא עושק זהו גול ולמה חלקן
הכתוב לעבור עליו בשני לאוין: מתני'^ג אחד שכר אדם ואחד שכר
בהמה ואחד שכר כלים יש בו משום ביומו תתן שכרו ויש בו משום
לא תלין פעולת שכיר אתך עד בוקר^א אימתי בזמן שתבעו יא תבעו
אינו עובר עליו^ב המחהו אצל חנוני או אצל שולחני אינו עובר עליו
^ג שכיר בזמנו נשבע ונוטל^א עבר זמנו אינו נשבע ונוטל^ב אם יש
עדים שתבעו^ג (בזמנו) הרי זה נשבע ונוטל יגר תושב יש בו משום ביומו
תתן שכרו ואין בו משום לא תלין פעולת שכיר אתך עד בקר: גמ' מני
מתני' לא תנא קמא דמאחויך ולא רבי יוסי ברבי יהודה מאי היא דתניא

מאחויך
שכיר שעוטה דיום גובה כל הלילה ושמואל אמר שכיר שעוטה דיום
גובה כל היום ושכיר שעוטה דלילה גובה כל הלילה וכל היום תנן שכיר שעוטה
גובה כל הלילה וכל היום תיובתא דרב אמר לך רב לצדדין קתני שכיר שעוטה
דיום גובה כל היום שכיר שעוטה דלילה גובה כל הלילה תנן היה שכיר שבת
שכיר חדש שכיר שנה שכיר שבוע יוצא ביום גובה כל היום יוצא בלילה גובה
כל הלילה וכל היום אמר לך רב תנאי היא דתניא שכיר שעוטה דיום גובה
כל היום שכיר שעוטה דלילה גובה כל הלילה דברי ר' יהודה ר"ש אומר
שכיר שעוטה דיום גובה כל היום שכיר שעוטה דלילה גובה כל הלילה וכל
היום מכאן אמרו דכל הכובש שכר שכיר עובר בה' שמות^א הללו ועשה
משום^ב ובל תעשוק את ריעך ומשום^ג ובל תגזול ומשום^ד ובל תעשוק שכיר
עני ומשום^ה ובל תלין ומשום^ו ביומו תתן שכרו ומשום^ז לא תבא עליו השמש
הני דאיכא ביממא ליכא בליליא דאיכא בליליא ליכא ביממא אמר רב חסדא
שם שכירות בעלמא^א איזיה הוא עושק ואיזיה גול א"ר חסדא^ב לך ושוב לך
ישוב זה הוא עושק יש לך בידי ואינו נתן לך זה הוא גול מתקיף לה רב
ששת יאזיהו עושק שחייבה עליו תורה קרבן דומיא דפקדון דקא כפר
ליה ממונא אלא אמר רב ששת נתתו לך זהו עושק יש לך בידי ואינו
נתן לך זה הוא גול מתקיף לה אביי איזיה הוא גול שחייבה עליו תורה
קרבן דומיא דפקדון בעינן דקא כפר ליה ממונא אלא אמר אביי לא שכרתך
מזעולם זה הוא עושק נתתו לך זה הוא גול ולרב ששת מאי שנא עושק
דקשיא ליה ומאי שנא גול דלא קשיא ליה אמר לך גול הגזליה והדר
כפריה אי הכי אפילו עושק נמי דהדר כפריה הכי השתא בשלמא התם כתיב
^א או בגזל מכלל דאודי ליה מעיקרא אבל גבי עושק מי כתיב או בעושק
^ב או עשוק כתיב שעשקו כבר רבא אמר זה הוא עושק זהו גול ולמה חלקן
הכתוב לעבור עליו בשני לאוין: מתני'^ג אחד שכר אדם ואחד שכר
בהמה ואחד שכר כלים יש בו משום ביומו תתן שכרו ויש בו משום
לא תלין פעולת שכיר אתך עד בוקר^א אימתי בזמן שתבעו יא תבעו
אינו עובר עליו^ב המחהו אצל חנוני או אצל שולחני אינו עובר עליו
^ג שכיר בזמנו נשבע ונוטל^א עבר זמנו אינו נשבע ונוטל^ב אם יש
עדים שתבעו^ג (בזמנו) הרי זה נשבע ונוטל יגר תושב יש בו משום ביומו
תתן שכרו ואין בו משום לא תלין פעולת שכיר אתך עד בקר: גמ' מני
מתני' לא תנא קמא דמאחויך ולא רבי יוסי ברבי יהודה מאי היא דתניא